

Integrovaný vyučovací blok Vysoko efektívneho učenia pre 6. ročník

HISTORICKÁ POVEŠŤ A HISTORICKÁ POVIEDKA

Téma:

- ❖ Historická poviedka
- ❖ Reč postáv a autorská reč

Motto:

„...keď sa k majetku a bohatstvu človek uviaže, stratí voľnosť.“

Kľúčové učivo:

a) pojmové:

„História, o ktorej sa dozvedáme z krásnej literatúry, má pre nás často príťažlivejšiu podobu ako len presné, jasné a vecné historické fakty.“

b) vedomostné:

historická poviedka

- príbeh, **v popredí ktorého sú medziludské vzťahy alebo iné motívy** zasadené do určitého historického obdobia. Tie slúžia na spestrenie deja.

povešť

- príbeh, v ktorom **prevládajú historické motívy**. Dej sa vzťahuje k istému významnému miestu alebo postave

reč postáv a autorská reč

Peter Jaroš

- súčasný slovenský autor poviedok, noviel, románov, rozhlasových hier a filmových scenárov

Cieľ vyučovacieho bloku:

Treba, aby žiaci pochopili:

- rozdiel medzi povestou a historickou poviedkou,
- rozlíšili reč postáv od autorskej reči, precvičili si písanie priamej reči,
- pracovali s umeleckým textom, interpretovali ho, vyjadrili svoj názor.

◆ ⇒ kľúčové učivo

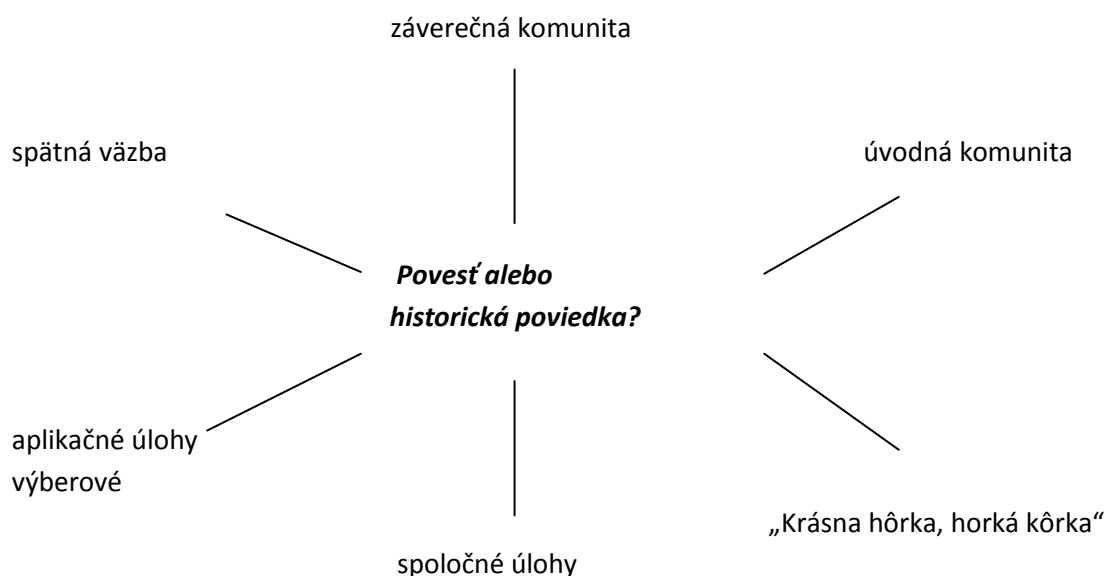
Pomôcky:

- učebnica literatúry
- portrét autora
- citát – motto
- relaxačná hudba
- výkresy
- pastelky, farbičky, ceruzky

- farebný papier
- nožnice
- lepidlo
- baliaci papier

Predpokladaná dĺžka trvania bloku sú 3 hodiny.

Program vyučovacieho bloku:

Facilitovanie hodiny:

I. Postupy pre žiakov: (5 min.)

Vitajte!

1. Vyber si zo škatuľky farebný lístok a podľa toho si sadni do skupiny označenej tvojou farbou.
2. Priprav si pomôcky na literatúru.
3. Zopakuj si podľa slovníčka literárnych pojmov informácie o povesti a o poviedke.
4. Ak si hotový, sadni si do komunitného kruhu.

Keď všetci žiaci sedia v komunitnom kruhu, spoločne si zopakujeme údaje o povesti a o poviedke.

II. Ranná komunita: (15 min.)

- ❖ hrá ticho hudba
- ❖ „História, o ktorej sa dozvedáme z krásnej literatúry, má pre nás často príťažlivejšiu podobu ako len presné, jasné a vecné historické fakty.“ – Zamysli sa nad týmto tvrdením a pokús sa ho bližšie vysvetliť.
- ❖ Učebnica literatúry, strana 62 – prečítať faktografické údaje o hrade Krásna hôrka a rodine Bebekovcov.
- ❖ Učebnica literatúry, strany 63- 65, prečítať poviedku Krásna hôrka, horká kôrka.

Spoločne:

1. Vysvetliť si názov poviedky. Pomenovať umelecký jazykový prostriedok, ktorým je vyjadrený.

2. Zistiť, ktoré informácie o hrade Krásna hôrka v súvislosti s historickými faktami môžeme nájsť v texte.

⇒ Dodržiavame všetky pravidlá komunity - po skončení návrat do pôvodných skupín.

III. Rozbor textu: (15 min.)

práca v skupinách:

Úloha:

1. Ktoré **hlavné znaky poviedky** ste objavili v prečítanom texte?
2. **Čo spája tento text s povestou?**
3. **Nájdite základný motív** a vedľajšie motívy poviedky (vznik hradu, motív lásky, bohatstva a iných vzťahov).

⇒ Zapísať do zošitov.

⇒ Po skončení práce 1 žiak zo skupiny prezentuje riešenie týchto problémových úloh.

IV. Aplikačné úlohy: (20 min.)

1. **Napíš** vlastnými slovami do zošita z literatúry rozbor – interpretáciu poviedky v rozsahu minimálne 10-15 súvislých viet, v ktorom zachytíš popri téme, hlavnej myšlienke, opise prostredia aj vlastné postrehy, pocity a názory na historickú poviedku Krásna hôrka, horká kôrka. Pracuj individuálne.
2. **Vyhľadajte, pomenujte a vysvetlite** 6 umeleckých jazykových prostriedkov. Pracujte maximálne v dvojici a zapíšte do svojich literárnych zošitov.
3. **Vymysli a napíš** príbeh v rozsahu približne 15 viet, v ktorom Ida zamení vzácny kameň za peniaze od carhradského kupca. Nezabudni na rozlíšenie reči postáv od autorskej reči. Zapíš si ho do zošita z literatúry.
4. **Urobte** interview do rozhlasovej relácie LITERÁRNY KLUB, pre žiakov, v ktorom sa stretne moderátor-redaktor s odborníkom na literatúru. Jeho úlohou bude vysvetliť veľmi zrozumiteľne pre žiakov rozdiel medzi povestou a historickou poviedkou. Uvedte aj príklady.
5. **Vytvor zoznam** vlastností a zručností Idy. Potom utvor charakteristiku Bebekovej ženy tak, že napíšeš aspoň 6 viet, v ktorých použiješ tieto vlastnosti a zručnosti. Všetko si poznač do zošita literatúry.
6. **Vymysli** 2-strofovú báseň, v ktorej použiješ niektoré umelecké jazykové prostriedky z tejto poviedky. Neodkloň sa od základného motívu alebo od vedľajších motívov textu. Poznač si ju do zošita.
7. **Zostav** osnovu formou telegramu. Použi minimálne 6 viet. Zapíš si ich do zošita. Potom zahraj pantomímu podľa osnovy. Pracuj maximálne v dvojici.
8. **Zinscenujte** telefonický rozhovor medzi Idou a jej mužom po tom, ako prejavil kupec záujem o drahocenný kameň. Pridržiavajte sa textu poviedky. Použite niektoré slová a slovné spojenia využité autorom poviedky.

V. Prezentácia (15 min.)

VI. Spätná väzba pre učiteľa (5 min.):

- a) Čo som sa naučila?
- b) Čo sa mi páčilo?
- c) Čo mohlo byť lepšie?

d) Čo by som ešte potreboval k pochopeniu?

VII. Záverečná reflexia: (10 min.):

- otázky zamerať na oblasti:

- výsledky práce
- pocity pri práci
- osobná iniciatíva, dodržiavanie pravidiel v skupine.

Spracovala: Tatiana Kizivatová